

ATMINTINĖ

Kaip tinkamai pasirengti važtaraščių duomenų perdavimui į i.VAZ posistemį nuo 2016 m. spalio 1 d.

VMI atkreipia verslo atstovų dėmesį, kad nuo spalio 1 d. mokesčių mokėtojai, kurie Lietuvos teritorijoje siunčia, veža, gauna krovinius kelių transportu ar kitaip dalyvauja krovinių logistikos procese ir turi pareigą išrašyti važtaraščius, jų duomenis turės teikti el. būdu per Valstybinės mokesčių inspekcijos kuriamos Išmaniosios mokesčių administravimo sistemos (i.MAS) elektroninių važtaraščių i.VAZ posistemį.

Siekdama palengvinti pasirengimo procesą, VMI rekomenduoja:

1. Susipažinti su krovinių gabenimą reglamentuojančiais teisės aktais:

- Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo [įstatymas](#) (2015 m. lapkričio 19 d. įstatymo Nr. XII-2038 redakcija, 42-3 str. bei 40 str. 12 d.);
- Lietuvos Respublikos kelių transporto [kodeksas](#) (2015 m. lapkričio 19 d. įstatymo Nr. XII-2040 redakcija; 29 str. 5 d.);
- *Vāžtaraščių ir kitų krovinių gabenimo dokumentų duomenų teikimo Valstybinei mokesčių inspekcijai taisyklės*, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2016 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. VA-36 „Dėl Vāžtaraščių ir kitų krovinių gabenimo dokumentų duomenų teikimo Valstybinei mokesčių inspekcijai taisyklių patvirtinimo“, publikuojamos VMI interneto svetainėje, i.VAZ skiltyje <http://www.vmi.lt/cms/i.vaz>.

2. Įvertinti, ar vykdoma veikla atitinka visas sąlygas, kurioms esant privalu teikti važtaraščių duomenis į i.VAZ:

- kroviniai pakraunami ir gabenami kelių transporto priemonėmis tik Lietuvos Respublikos teritorijoje;
- krovinio siuntėjas ir gavėjas yra ekonominę veiklą vykdančias fizinis arba juridinis asmuo;
- yra sukurti komerciniai santykiai tarp siuntėjo ir/ar gavėjo, ir/ar vežėjo, ir/ar vežimo organizatoriaus, ir/ar kito jų įgalioto asmens.

3. Nuspręsti, kokiomis priemonėmis patogiausia prisijungti prie i.MAS portalo:

Prisijungti prie i.MAS portalo galima šiais būdais:

- per išorines sistemas (e. bankininkystė, el. valdžios vartai);
- VMI priemonėmis;
- su el. parašu;

4. Apsispręsti, ar planuojama naudotis elektroninio važtaraščio išrašymo paslauga:

- i.VAZ posistemyje mokesčių mokėtojams bus sudaryta galimybė išsirašyti el. važtaraštį. Tai itin patogi funkcija mokesčių mokėtojams, ypač smulkiojo verslo atstovams, kurie nenaudoja kompiuterinių programų važtaraščiams išrašyti. Pageidaujantieji galės jį atsispausdinti ir naudoti kaip popierinį. Pažymėtina, kad išsirašant el. važtaraštį, pakartotinai duomenų į i.VAZ teikti nereikės.

5. Įvertinti išrašomų važtaraščių kiekius ir apsispręsti, koks važtaraščių duomenų teikimo būdas yra priimtinausias:

- teikti duomenis „online“ i.VAZ posistemyje;
- kelti rinkmeną portale - važtaraščių duomenų rinkmena iš anksto parengiama nuosavoje kompiuterių programoje ir rankiniu būdu įkeliama į i.VAZ posistemį;
- perduoti duomenis naudojantis tinklo paslaugomis - naudojantis žiniatinklio paslaugomis (angl. *Webservice*), duomenys iš mokesčių mokėtojo kompiuterių programos į i.VAZ posistemį bus perduodami automatiškai, be žmogaus įsikišimo.

6. Pritaikyti savo kompiuterines sistemas duomenų kėlimo į i.VAZ funkcijai:

Pritaikyti savo kompiuterines sistemas reikia nusprendus, kuriuo būdu važtaraščių duomenys bus keliami į i.VAZ:

- kelti iš anksto savo kompiuterinėse sistemose suformuotą rinkmeną - šiuo atveju būtina savo kompiuterių programą suprogramuoti pagal VMI pateiktą i.VAZ duomenų rinkmenos XML struktūros aprašą;
- duomenis perduoti naudojantis žiniatinklio paslaugomis - šiuo atveju būtina savo kompiuterių programą suprogramuoti pagal VMI pateiktą i.VAZ duomenų rinkmenos XML struktūros aprašą ne tik rinkmenai suformuoti, bet ir automatiniam šios rinkmenos persiuntimui į i.VAZ atlikti.

i.VAZ duomenų rinkmenos aprašymas, XML struktūros aprašas ir jo specifikacija publikuojama VMI interneto svetainės i.VAZ skiltyje adresu <http://www.vmi.lt/cms/i.vaz>

Svarbu! VMI atkreipia dėmesį, kad paskelbta XML struktūros versija yra būtina, norint adaptuoti sistemas ir skatina verslo atstovus pradėti šiuos darbus jau dabar.

7. Žinoti apie atsargines važtaraščių duomenų teikimo procedūras a.VAZ:

a.VAZ atsarginės procedūros naudojamos tais atvejais, kai mokesčių mokėtojas neturi galimybės važtaraščių duomenų pateikti į i.VAZ posistemį. a.VAZ sistema pasiekama dviem būdais:

- internetu pasiekiamas atsarginis a.VAZ tinklapis;
- siunčiama padidinto tarifo SMS užklausa 1882.

a.VAZ interneto tinklapis naudojamas šiais atvejais:

- neveikiant i.VAZ portalui;
- esant techniniams sutrikimams važtaraščio rengėjo priemonėse, tačiau turint prieigą prie interneto;
- važtaraščio pildymo metu nėra žinomi visi privalomi laukai pagal Važtaraščių taisyklių reikalavimus važtaraščio duomenims ir pilna reikalaujama apimtimi negali būti perduoti.

a.VAZ naudojamas siunčiant padidinto tarifo SMS žinutes šiais atvejais:

- esant techniniams sutrikimams važtaraščio rengėjo priemonėse ir neturint prieigos prie interneto;
- važtaraščio pildymo metu nėra žinomi visi privalomi laukai pagal Važtaraščių taisyklių reikalavimus važtaraščio duomenims ir pilna reikalaujama apimtimi negali būti perduoti ir vietoje nėra interneto.

Esant vienai iš šių situacijų, naudotojas iš pradžių privalo autentifikuotis a.VAZ posistemyje. Užregistravus i.VAZ neveikimą arba techninius sutrikimus važtaraščio rengėjo priemonėse ar vykdomą pervežimą (privaloma nurodyti turimo važtaraščio numerį ir krovinio išvežimo laiką) a.VAZ, naudotojui el. paštu ar SMS suteikiamas atsarginis numeris (ARN). Jį turėdamas mokesčių mokėtojas bus įvykdęs dalinį važtaraščio duomenų perdavimą. Likusią duomenų dalį mokesčių mokėtojas per 3 darbo dienas privalės suvesti i.VAZ arba rinkmena perduoti pilnos apimties privalomus važtaraščio duomenis.

8. Sekti naujienas VMI interneto svetainėje ir jos i.VAZ skiltyje:

- Visa aktuali ir naujausia informacija skelbiama VMI interneto svetainės i.VAZ skiltyje, adresu <http://www.vmi.lt/cms/i.vaz>;
- Atsakymai į dažniausiai užduodamus klausimus publikuojami i.VAZ DUK skiltyje, adresu <http://www.vmi.lt/cms/duk-apie-i.vaz>. Ši skiltis nuolat atnaujinama ir suskirstyta į 4 temas:
 - bendro pobūdžio klausimai, susiję su i.VAZ;
 - klausimai, susiję su duomenų, susijusių su akcizais apmokestinamų prekių gabenimu, teikimu;
 - klausimai, susiję su i.VAZ duomenų rinkmena;
 - klasifikatorių reikšmės.

Bendroji informacija:

VMI interneto svetainėje skelbiama aktuali informacija apie išmaniąją mokesčių administravimo sistemą i.MAS adresu <http://www.vmi.lt/cms/i.mas>.

Seminarų, skirtų važtaraščio duomenų tvarkos pateikimui į i.VAZ posistemį aptarti, grafikas publikuojamas adresu www.vmi.lt/renginiai/. VMI kviečia aktyviai naudotis galimybe dalyvauti e.seminaruose arba peržiūrėti e.seminarų įrašus šia tema.

Jei mokesčių mokėtojas turi klausimų, užklausą pateikti galima prisijungus prie [Mano VMI](#) ir pasinaudojus paslauga *Švietimas ir konsultavimas -> Paklausimo teikimas*. Daugiau informacijos skiltyje „Elektroniniai paklausimai“.

SVARBU! i.VAZ posistemio testavimas:

Visiems mokesčių mokėtojams i.VAZ posistemį numatoma atverti po 2016 rugsėjo 23 d., testavimai vyks iki rugsėjo 28 d., vėliau iki spalio 1 d. pateikti važtaraščių ir jų rinkmenų testiniai duomenys bus išvalyti, paliekant tik mokesčių mokėtojų suteiktas teises ir roles, kad būtų galima sėkmingai teikti duomenis į i.VAZ.

Verslo atstovai galės išbandyti i.VAZ posistemio funkcijas, realiomis sąlygomis pasirinktais būdais perduoti važtaraščio duomenis VMI, pateikti VMI savo pastabas dėl pastebėtų klaidų ar trikių.

Kvietimą, tikslią testavimo datą, registracijos adresą ir prisijungimo prie i.MAS portalo nuorodą VMI paskelbs atskirai.